

3. Курси дистанційного навчання «Ракурс». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ra-kurs.spb.ru/2/0/3/1/?id=13#_Точ177795512 (Дата звернення: травень 2020).

4. Мурашова А.Ю. Дистанційне навчання // Научно-методический журнал «Концепт», 2017. Т31. С. 681–685. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://e-koncept.ru/2017/970187.htm> (Дата звернення: травень 2020).

5. Гарбуз Н. В. Проблеми впровадження Moodle в навчальний процес / Н. Гарбуз, С. Закурдай, В. Шавкун. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://2016.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=107&lang=ru> (Дата звернення: травень 2020).

6. Официальный сайт Moodle [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://moodle.com> (Дата звернення: травень 2020).

7. Электронный журнал «Гражданская инициатива» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://netreforme.org/tag/sokrashhenie-prepodavateley/> (дата звернення: травень 2020).

Додаток А

Порівняльна характеристика систем електронного навчання

	MOODLE	LAMS	Sakai	ATutor	Claroline	Dokeos	OLAT	OpenACS	ILIAS
SCORM	+	-	+	+	+	+	+	-	+
IMS	+	-	+	+	+	+	+	-	-
Мова додатку	PHP	Java	Java	PHP	PHP	PHP	Java		PHP
СУБД	MySQL	MySQL	MySQL Oracle, hsqldb	MySQL	MySQL	MySQL	MySQL PostgreSQL	Oracle, PostgreSQL	MySQL
Ліцензії	GNU/GPL	GNU/GPL	GNU/ GPL	GNU/ GPL	GNU/GPL	GNU/ GPL	GNU/ GPL	GNU/GPL	GNU /GPL
Можливість розширення	так, за рахунок зовнішніх модулів	залежить від розробників	так, за рахунок зовнішніх модулів	залежить від розробників	залежить від розробників	залежить від розробників	так, за рахунок зовнішніх модулів	залежить від розробників	залежить від розробників
Багатомовний інтерфейс	>54	20	28	>50	36	38	34	35	43
Система перевірки знань	тести, завдання, семінари, активність на форумах	тести	тести, завдання, семінари, активність на форумах	тести	тести, вправи	тести, презентації	тести, завдання	тести	тести
Демонстраційний сервер	+	+	-	+	+	+	+	-	-

УДК 37.018.43:657.05

Калабухова Світлана Вікторівна

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ
ФІНАНСОВИХ АНАЛІТИКІВ**

Акцентовано увагу на стрімкому зростанні обсягів теоретичних знань в інформаційному суспільстві та необхідності постійного вдосконалення професійних навичок. Визначено важливість відкритої дистанційної освіти для вдосконалення професійних знань фінансових аналітиків. Запропоновано використання онлайн-формату

робочого зошиту на базі електронних таблиць Excel, завантажених в освітнє середовище Moodle.

Ключові слова: вдосконалення професійних знань, відкрита дистанційна освіта, робочий онлайн-зошит.

Attention is focused on the rapid growth of theoretical knowledge in the information society and the necessity to constantly improve professional skills. The importance of open distance education for improving the professional knowledge of financial analysts has been determined. Using the online workbook format based on Excel spreadsheets, uploaded to the Moodle learning environment, has been suggested.

Keywords: improvement of professional knowledge, open distance education, online workbook.

Дистанційне навчання в сучасному світі виступає інноваційним інструментом підвищення рівня та якості освіти. Відповідно до Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні, технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій. Зокрема, відзначається, що педагогічні технології дистанційного навчання базуються на методології індивідуальної роботи студентів з структурованим навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді; інформаційні технології дистанційного навчання полягають у створенні, передачі і збереженні навчальних матеріалів, організації і супроводі навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку [1].

При використанні технологій дистанційного навчання на практиці реалізується зміст навчальних дисциплін, здійснюється цілеспрямоване застосування педагогічних методів в онлайн режимі. Аналіз практики викладання у вітчизняних вищих навчальних закладах дисциплін для підготовки фінансових аналітиків показав, що сучасні педагогічні технології мають однаковий і усереднений характер та спрямовані на «масове», не персоніфіковане навчання. Тому особливого значення набуває дистанційне навчання, при якому прямий діалог викладача і студента підтримується за допомогою комп'ютерної мережі.

Впровадження в навчальний процес технологій дистанційної освіти, орієнтованих на особистість того, хто навчається, стимулює вмотивованість і надає варіативний такоригувальний характер. Це сприяє підвищенню рівня професійної компетенції фахівця, що володіє творчим мисленням, здатністю ефективно вирішувати завдання в професійній діяльності. Оскільки обсяг знань подвоюється кожні десять років, актуальною залишається педагогічна ідея про безперервність освіти протягом всього життя, в якій функцію прикладної дидактики беруть на себе технології навчання. Робота в новому інформаційному просторі вимагає комп'ютерної грамотності викладача, прогресивних поглядів і впровадження ним нових форм і методик навчання на основі активного використання інформаційних комп'ютерних технологій.

Загалом технологія дистанційної освіти включає три елементи: віртуальне освітнє середовище; кейс в мультимедійному і традиційному вигляді; активні методи навчання. При цьому вона орієнтована на наукову організацію навчального процесу з урахуванням емпіричних інновацій викладачів і тьюторів, що сприяє, в кінцевому рахунку, досягненню високих результатів у навчанні студентів. Вона передбачає управління процесом навчання, а це включає в себе організацію діяльності студента і контроль навчальної діяльності [2].

Стандартний набір видів навчальної діяльності при дистанційному навчанні фінансових аналітиків включає роботу з текстами дистанційних лекцій, електронних посібників, виконання письмових робіт, участь у віртуальних семінарах, обговорення конкретних ситуацій онлайн, проходження поточного і підсумкового контролю на певній освітній онлан-платформі. Втім, ефективність педагогічної діяльності залежить насамперед від якості розробки навчальних і методичних посібників для дистанційного навчання, тому вагомості набирають онлайн посібники у форматі *Workbook* (робочий зошит), що поєднують у собі кейс в мультимедійному і традиційному вигляді та активні методи навчання.

Наш досвід використання робочого зошиту у навчальному процесі за дисципліною «Аналіз господарської діяльності», завантажений в освітнє середовище Moodle, свідчить про ефективність створення орієнтовної основи дій слухачів при виконанні практичних завдань різного рівня, контролера засвоєння навчального матеріалу, організатора подальшої самостійної роботи. Зокрема, теоретичний матеріал у цьому робочому зошиті наведено у вигляді слайдів, тому при використанні робочого зошиту головні зусилля слухачів зосереджуються на візуальному сприйнятті й усвідомленні значного обсягу теоретичного матеріалу за один раз, також зменшено механічну роботу слухачів при виконанні практичних завдань через застосування електронних таблиць Excel, що дозволяє збільшити обсяг розумових і практичних дій та сконцентрувати увагу на сутності навчального матеріалу. Використання робочого зошита під час дистанційної освіти забезпечує її методичний супровід та упорядковує діяльність слухачів [3].

Варто відзначити, що у світовій практиці інноваційною формою навчання є створення відкритої дистанційної освіти, суть якої полягає в отриманні студентом доступу до відкритих освітніх ресурсів, які розширюють і доповнюють можливості традиційної дистанційної освіти, перетворюючи її в якісно новий, прогресивний вид навчання. Першим проектом з надання відкритих освітніх ресурсів став консорціум Open Course Ware (<http://www.ocwconsortium.org>), який в даний час об'єднує більше 280 університетів з 40 країн. Метою консорціуму Open Course Ware є співпраця вищих навчальних закладів та інших освітніх організацій по всьому світу для створення відкритого освітнього контенту з використанням загальної моделі.

Відкриті навчальні курси (OCW) є вільними електронними публікаціями високої якості, що містять навчальні матеріали рівня коледжів і університетів. Нові покоління OCW представлені Ханакадемією (<https://www.khanacademy.org>), Udacity (<http://www.udacity.com>), Coursera (<https://www.coursera.org>), TedEd (<http://ed.ted.com>), UoPeople (<http://uopeople.edu>), TheFacultyProject (<http://www.facultyproject.org>), edX (<https://www.edx.org>). Вони вже отримали назву «масові відкриті онлайн-курси» (Massive open online courses, MOOC).

Сучасний розвиток дистанційної професійної освіти фінансових аналітиків слід розглядати з позицій трьох ключових напрямів: 1) масові відкриті онлайн-курси (MassiveOpenOnlineCourse – MOOC); 2) дистанційна форма навчання в закладах вищої освіти, окрім або разом з традиційними формами; 3) дистанційні університети. За результатами 2018 року у світі найбільш популярними провайдерами онлайн-освіти є Coursera (37 мільйонів учнів), edX (18 мільйонів учнів), XuetangX (14 мільйонів учнів), Udacity (10 мільйонів учнів), FutureLearn (8,7 мільйонів учнів) [4, с.26]. На основі наведених даних доречно обґрунтувати необхідність повсюдного впровадження форматів OCW і MOOC в вищих навчальних закладах, що готують фахівців за спеціалізацією фінансового аналітика, як фактора підвищення рівня і якості професійної освіти.

Таким чином, використання інтернет-технологій в якості технологічної основи дистанційного навчання фінансових аналітиків пов'язане із збільшеними можливостями технічних засобів зв'язку і поширенням комп'ютерної мережі Інтернет. Вони дозволяють ефективно вирішувати проблему організації і проведення практичних занять. У зв'язку з розвитком інтернет-технологій дистанційне навчання фінансових аналітиків виходить на перший план завдяки своїй доступності, гнучкості, можливості самостійно планувати час і темп вивчення навчальних дисциплін.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні: Постанова МОН України від 20 грудня 2000р. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (дата звернення 14.06.2020)
2. Савастыина А.А. Инновационные технологии в области дистанционного обучения. Современные наукоемкие технологии. 2015. № 12–4. С. 733–736. URL: <https://www.top-technologies.ru/ru/article/view?id=35362> (дата звернення: 14.06.2020).
3. Калабухова С.В., Ямборко Г.А., Кузьмінська О.Е. Аналіз господарської діяльності:

Робочий зошит до курсу лекцій та виконання практичних завдань: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2019. 240 с. URL: http://irbis.kneu.edu.ua/cgi-bin/ecgi64/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=2&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&Z21ID=18429167S5V9K0453013&Image_file_name=EDUC_EL%5Cpractycum%5Canaliz_gospod_diyaln_rob_zoshyt.pdf

4. Фактори розвитку та напрями вдосконалення дистанційної форми навчання в системі вищої освіти України / О.Г. Романовський, О.В. Квасник, В.М. Мороз та інші. Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. Т. 74. № 6. С. 20–42.

УДК 378.1

**Карімов Іван Кабіденович
Карімов Геннадій Іванович**

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ В НЕШТАТНОМУ РЕЖИМІ)

Розглядаються окремі аспекти переходу до дистанційного навчання здобувачів освіти традиційної форми у зв'язку з оголошенням карантину, проаналізовані основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: дистанційне навчання; комунікаційні технології; методологія; компетентність; діагностика результатів.

Some aspects of the transition to distance learning of applicants for education of traditional form in connection with the announcement of quarantine are considered, the main problems and possible ways of their solution are analyzed.

Keywords: distant learning; communication technologies; methodology; competence; diagnosis of results.

Пандемія COVID-19 суттєво вплинула на всі сфери життєдіяльності суспільства, в т.ч. і на освіту. Навчальний процес вимушено був переведений в дистанційну форму посеред навчального року (семестру), без попередньої підготовки. Як наслідок, виникли нові виклики як для здобувачів освіти, так і для викладачів. Деякі з них обговорюються в даній доповіді.

Нормативна база дистанційного навчання та її використання в нештатному режимі. Основним нормативним документом слід вважати «Положення про дистанційне навчання», затверджене наказом МОН України № 466 від 25.04.2013 р. У ньому дистанційне навчання (далі – ДН) визначено як «...індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу...» [1, пп. 1.2]. Неодмінним атрибутом ДН вважається наявність спеціалізованого середовища, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Основні види занять здобувачів вищої освіти (лекції, консультації, практичні заняття) можуть проводитися в асинхронному або синхронному режимах [1, п. 3.3, 3.5].

Цитоване вище положення призначене для використання при організації ДН як окремої форми навчання. Порядок використання технології ДН для здобувачів освіти інших (крім дистанційної) форм здобуття освіти МОН України рекомендує визначати закладам освіти самостійно. Згадуване вище положення при цьому «... може бути використане як орієнтовне» [2]. Таким чином, заклади освіти в цілому і окремі викладачі отримують широкі можливості для пошуку оптимальної організації навчального процесу в умовах вимушеного переходу до ДН.

Асинхронний режим навчання. Відповідно до згадуваного вище положення такий режим передбачає взаємодію учасників ДН із затримкою у часі, з використанням електронної пошти, форумів, соціальних мереж тощо. До роботи в такому режимі заклади вищої освіти (ЗВО) виявилися найбільш готовими. Так, в Дніпровському державному технічному університеті (ДДТУ) свого часу був створений Інформаційний портал [3], на якому для